

ARGENTINA

ARGENTINA

Na dvajsetdnevno potovanje smo se odpravili 19. februarja 2001.

Pod Patagonskimi Andi pri slovenskih priseljencih

Na povabilo Franca Zabukovška, vodje odprave v Argentino, sva se odzvala tudi Marko in Angelca, avtorja te knjige, ter se priključila dvajsetim slovenskim gornikom, da bi skupaj s slovenskimi priseljenci v Argentini praznovali petdeseto obletnico Slovenskega planinskega društva Bariloche, ustanovljenega 22. februarja 1951.

OSNOVNI DEMOGRAFSKI PODATKI

Argentina leži na drugem koncu sveta, južno od ekvatorja. Meri 2,766.890 km² in šteje več kot 41,1 milijona prebivalcev (2012). V primerjavi s Slovenijo je Argentina 136,5-krat večja, prebivalcev pa ima dvajsetkrat več. Je zelo redko naseljena, saj znaša gostota poselitve 14,85 preb./km², kar je 6,84-krat manj kot v Sloveniji. V Patagoniji je gostota poselitve še redkejša, saj znaša manj kot 1 preb./km². 86,4 % prebivalcev Argentine je Evropejcev (večinoma Italijanov in Špancev), 8 % mesticev (mešancev med belci in Indijanci), 4 % Arabcev, Judov in Vzhodnoazijcev ter 1,6 % Indijancev.

V Argentino se je priselilo približno 31.000 Slovencev: 25.000 do druge svetovne vojne iz Primorske, ki so jo okupirali Italijani, 6.000 med letoma 1947 in 1951 ter nekaj tudi pozneje. Največ jih živi v Buenos Airesu, znani pa sta tudi skupini Slovencev v Mendози in Barilochah, kjer jih je okoli 200.

Po veroizpovedi je v Argentini 88 % katoličanov, 8 % protestantov, okoli 1,2 % muslimanov in približno 0,73 % judov, nekaj je še anglikancev, baptistov in evangeličanov. Večina ljudi živi v mestih; v Buenos Airesu z okolico celo 12 milijonov, kar predstavlja približno tretjino prebivalstva Argentine.

Argentina je v letu 2010 ustvarila 642.400 milijonov USD bruto domačega proizvoda, na prebivalca pa 15.854 USD.

ODPRAVIMO SE NA POT

V Bariloche smo pripotovali prek Rima in Buenos Airesa. Na letališču v Buenos Airesu so nas pričakali številni slovenski izseljenci. Pozdrav in stisk rok sta bila med nami izjemno prisrčna.

Iz Buenos Airesa smo nadaljevali pot z manjšim letalom, saj bi vožnja z avtobusom, če bi se zanjo odločili, trajala kar petindvajset ur po vročih pampah. Ob prihodu na letališče je bilo lepo sončno vreme z močnim vetrom, ki je motil pristanek letala. Po krajši vožnji z avtobusom po stepi do naselja San Carlos de Bariloche smo prispeli do jezera Nahuel Huapi (v prevodu iz aravkanščine: tigrov otok). Jezero nas je sprejelo s sijočo modrino in penečimi se valovi, pritegnila pa nas je tudi njegova izjemna velikost, ki se s 55.700 ha globoko zajeda v gorati svet Andov. Dolgo je skoraj 100 km in tudi globoko je precej, ponekod celo več kot 460 m. Sicer pa skupaj s številnimi manjšimi jezери spada v po-

rečje reke Limay, ki se izliva v reko Negro, ta pa v Atlantski ocean.

Ob južni obali jezera Nahuel Huapi so tudi naselja, med katerimi je največje San Carlos de Bariloche, kjer prebiva okoli 110.000 ljudi. V njem oziroma, bolje rečeno, v hotelu Carantania smo tudi mi našli svoje začasno bivališče. Ker smo prispeli precej pozno, je predviden program za ta dan odpadel. Sicer pa se nam je po več kot dvajseturnem potovanju in neprespani noči najbolj prilegel počitek.

Narodni park Nahuel Huapi, ki je ime dobil po jezuru, obsega 710.000 ha ozemlja severnoargentinske Pata-

Iz Buenos Airesa smo nadaljevali pot do Bariloch z manjšim letalom

zalag pitne vode na svetu. Sicer pa prastara indijanska legenda o tem kraju pravi: »Nekoč v davni je zli duh Kan kan zapeljal ljudi, da so postali hudobni. Oče Sonce in mati Luna sta z žalostjo gledala na svet in naposled sklenila, da bosta človeški rod pokončala. Nebo so zagnili oblaki in začelo se je veliko deževje. Narasle vode so grozile, da bodo potopile svet. Toda ko je vse to videl dobri duh, so se mu ljudje zasmilili. Iz ravnine, ki jo je zalivala voda, je dvignil visoke gore in tako rešil ljudi pred izumrtjem.« Tako so po tej legendi nastale mogočne gore, ki se dvigajo naravnost iz prostrane ravnine patagonskih step.

Bariloche so mlado in zelo slikovito mesto, ki se je začelo razvijati po vzpostavitvi železnice leta 1936. Arhitektura mesta omogoči vpogled v življenje različnih narodnosti in slojev, ki tu živijo. Videti je tako male skromne hišice kot slikovite lesene hiše, kamnite palače in stolpnice, vse v eni ulici. Okrog hiš je veliko negovanega cvetja in trat, vrtov z zelenjavo pa ni videti nikjer. Prebivalci so umirjeni in prijazni. Turistov je malo, čeprav so Bariloche turistično mesto. Zmanjšan obisk turistov so povzročile predvsem gospodarska kriza in visoke cene.

Ob prihodu v San Carlos de Bariloche se je dan že na-

V jezerih narodnega parka Nahuel Huapi je največja zaloga pitne vode na svetu

gonije ob čilski meji. Patagonske gore spadajo med najbolj ohranjena naravna okolja na svetu. Park Nahuel Huapi zaradi velike raznovrstnosti, zajema namreč visokogorje z ledeniki, gozdove v gorah in nižavju, številna jezera, reke in močvirja ter tudi stepo, spada med najbolj zavarovana območja Argentine.

Poleg največjega ledeniškega jezera Nahuel Huapi so tu še jezera Gutierrez, Mascardi, Guillelmo, Steffen, Martin, Fonck, Friez, Hess, Los Cesarez, Rey in številna manjša jezera in jezercica, ki skupaj s porečjem rek Monse in Limay predstavljajo eno izmed najpomembnejših

Ob pogledu na San Carlos de Bariloche se je dan že nagibal proti večeru

V Limay se odteka voda iz številnih ledeniških jezer. Reka je polna življenja rib in drugih vodnih prebivalcev

gibal proti večeru. Postajalo je vse hladneje, pa tudi veter je močno zavijal okrog vogalov hiš. Konec februarja je v Argentini po letnem času kot konec avgusta pri nas. Vreme že kaže pridih jeseni. Slovenski priseljenci, ki živijo v tem turističnem mestu ob jezeru Nahuel Huapi, pravijo, da jih tamkajšnja klima močno spominja na vremenska dogajanja v Sloveniji. Če je tako, potem je tamkajšnja vetrovnost podobna klimi na našem Krasu, kjer ob burji zori pršut in dozoreva teran.

Sonce vzhaja v Barilochah približno pet ur kasneje kot v Sloveniji. Poleg tega je bilo tam v času našega obiska koledarsko poletje, pri nas pa zima. Tako smo poleg potovalne utrujenosti in neprespance noči, ko je vožnja z letalom samo iz Rima do naselja San Carlos de Bariloche trajala dobrih šestnajst ur, kot dodatek občutili tudi to spremembo.

Preden se človek odpravi na pot, po navadi pogleda v nebo, da se prepriča o vremenu. Lepemu, čistemu jutranjemu nebu radi rečemo »šajba je« in drugi dan našega bivanja v Argentini je bil prav takšen. Sicer pa smo se odpravili proti vzhodu, v puščavski svet Barilocho, kjer večino leta prevladuje jasno, poleti tudi pre-

Pod borovci, jagnjedi in čilske ciprese se po dežju razbohotijo gobe, predvsem jurčki. Tedaj pravijo ljudje: »Ne grem nabirat jurčke, grem jih pobirat.«

cej vroče vreme. Od jezera Nahuel Huapi nas je večji del poti spremljala reka Limay, ki odvaja vodovje izpod ledeniških jezer pod Andi Bariloch v Atlantski ocean.

V reki je veliko postrvi, tudi »proizvodnih gojišč le-teh«. Domačini pravijo, da je to pravi raj za ribiče in gojitelje rib. Čistoča reke in njena modrina, ki je sevala iz nje v kontrastu z okoliškim rjavim puščavskim svetom, sta ustvarjali nepozabno lepoto; podobno kot reka Jordan, ki se izliva v slano Mrtvo morje ob puščavi Judeje v Izraelu, le da je reka Limay polna življenja rib in drugih vodnih prebivalcev, ponekod ob bregu tudi sveže zelenega drevja in grmičastega rastlinja.

Na travniških bolj ali manj strmih pobočjih, nad katerimi se na zahodni strani Patagonije vzdiguje večinoma granitno skalovje s posameznimi skalnatimi stolpi, rastejo neavtohtoni borovci, jagnjedi in čilske ciprese, pod katerimi se po dežju v simbiozi z njihovimi koreninami rade razbohotijo gobe, predvsem jurčki. Tedaj pravijo ljudje: »Ne grem nabirat jurčkov, grem jih pobir-

Narodni park Nahuel Huapi krasijo številna ledeniška jezera

rat.« Povedali so tudi, da ni niti v tem niti v drugem delu Bariloch strupenih gob in strupenih kač.

Za naravni park Nahuel Huapi je značilna velika pestrost življenjskih prostorov. Ogromne površine ledeniških jezer, obdanih z naravnimi gozdovi, se dotikajo prostrane patagonske stepe, kjer močni vetrovi sproti odnašajo rodovitnejšo prst. Razen spomladi so deževja v jugovzhodnem delu parka zelo redka. Tu uspeva le nizko grmičevje, ki ga domačini imenujejo koyron. Sestavljajo ga različne rastlinske vrste, ki se vetru in suši upirajo z izredno globokimi koreninami. Tudi v tem surovem puščavskem okolju se spomladi razcvetijo številne cvetnice, ki privabljajo žuželke z omamnim vonjem po medu. Posebej opazna je mutisija ali črna kraljica, ki zaradi izjemne lepote pridobi največ občudovanja obiskovalcev. Stepsko rastje daje hrano številnim rastlinojedom, poleg drobnih sesalcev pa živijo v parku tudi črede gvanakov, ki pa so v tem delu Patagonije redki. Zdesetkali so jih lovci, prav tako so njihovo izginjanje močno pospešile tudi številne ovčje črede,

zlasti v devetnajstem stoletju.

V patagonski stepi kraljuje puma, ki se spretno izogiba ljudi in jo je skoraj nemogoče videti. Zato pa lisice niso prav nič sramežljive in jih je kar veliko. Gvanaki so zanje preveliki, zato se raje ozirajo po drugem plenu. Med potjo smo videli zanimive pianduje, velike ptice (po velikosti podobne noju), ki ne znajo leteti. Zanje pravijo, da so potomke dinozavrov, ki so živeli v času, ko so pampo še preraščali prostrani gozdovi.

Ko smo prečkali most reke Limay, kjer je zgrajena močočna hidroelektrarna, smo se zapeljali na makadamsko cesto, ki se vije skozi še izrazitejšo puščavo. Začutili smo samoto in odmaknjenost pokrajine. Le na območju manjše, leno tekoče rečice smo naleteli na indijansko družino, ki si je ob vodi zgradila preprosto leseno prebivališče; nedaleč od tu pa še na dva mlada jahča, ki sta v galopu ob makadamski cesti poganjala konja sem in tja ter nas pozdravljala.

Kmalu zatem smo vstopili v območje, poimenovano

V "Paso Flores" smo vstopili v zeleno oazo, Ob prihodu nas je prijazen gospodar posestva pozdravil in povabil, da si ogledamo njegov "zeleni raj" sredi suhe puščave

»Paso Flores«, ki je ograjeno z bodečo žico in kjer je dober kilometer od vstopa vanj zelena oaza z bujno cvetočim rastlinjem. Ob prihodu nas je prijazen gospodar, po rodu Nemec, potomec posestnikov, ki so imeli svoj čas veliko posestvo na kraju sedanje hidroelektrarne, pozdravil in povabil, da si ogledamo njegov »zeleni raj« sredi suhe puščave.

Ker je bilo to sredi dneva, je sonce močno pripekalo, zato smo iskali senco pod košatimi drevesi ravkarije, ki ima užitne plodove, podobne kostanju, in se prosto sprehajali po oazi. Delavcev posestva ni bilo videti. Živina, med katero so prevladovali konji in govedo, se je sredi vročega dne umaknila v zavetje stavb in pokritih, večinoma lesenih hlevov.

Malo po prihodu smo vstopili v prijetno ohlajeno leseno restavracijo, kjer so nam postregli z jabolčnikom. Ob bogato obloženi mizi z značilno argentinsko kuhinjo, v kateri ne smejo manjkati »osado«, pečena gove-

Kmalu po prihodu smo vstopili v prijetno ohlajeno leseno restavracijo, kjer so nam postregli tamkajšnje dobrote

dina na žaru, in druge mesne specialitete, dušene v vinu ali z dodatkom jabolčnega kisa, smo preživeli preostanek popoldneva. Ob pogrtnjeni mizi se najbolj prileže pogovor. Pogovarjali smo se o življenju na samotnih »stancijah« ali domačijah, kamor so se naselili ljudje z različnih delov sveta, vsak s svojo osebno zgodbo in v iskanju življenjskega prostora. Tako zanimive so bile te življenjske zgodbe, da nam je bilo težko oditi. Prijetnim gostiteljem smo se oddolžili še s slovensko pesmijo. Vsakemu, od pridnih kuharic, točajke, gospodinje do gospodarja, smo namenili po eno.

Vrnitev v Bariloche, sicer po isti cesti, nam je nudila povsem drugačen pogled na s soncem obsijane Ande in padajoči mrak ter skrivnostne sence v dolini reke Limay.

Precejšen del parka Nahuel Huapi se dviga nad gozdno mejo. V davnnini so vse visoke gore, med katerimi je veliko nekdanjih ognjenikov, pokrivali ledeniki. Ko so izginili, ohranil se je le na Tronadorju, je za njimi ostal dolg visokogorski svet granitnih pobočij in sten. Razlike med nočnimi in dnevnimi temperaturami ter med zimo in poletjem so tu izredno velike. Podnevi sonce močno pripeka, ponoči pa zmrzuje celo poleti. Ko se sneg stopi, je vode v gorovju zelo malo, pobočja pa

Tako kot Angelca smo se tudi ostali napatili proti Catedral Suru skozi obsežno pogorišče pragozda

V območju pogorišča nas je navduševala izjemno lepa podrast z raznobarnim mahovjem

Na razglednem delu gore smo ugotovili, da je Catedral Sur za enodnevni vzpon prevelik zalogaj, zato smo se vrnili v dolino

Med vzponom proti Catedral Suru smo se prebijali tudi skozi zaraščeni gozd s podrastjo rumenih cvetlic

nenehno bičajo močni vetrovi. Granit razpade v grušč z robovi, ostrimi kot britvica.

Proti Catedral Suru smo se napotili skozi obsežno pogorišče pragozda, kjer štrlijo v nebo velika požgana drevesa lenge, kaje in nire, nekatera debela pa so v gozdu podrti. Po treh urah hoje smo prišli do zavetišča »Pod skalco«, ki je po slovenskem alpinistu poimenovano »Petriček«. To je še danes zelo priljubljena planinska postojanka med slovenskimi rojaki, do katere so pot izsekali požrtvovalni začetniki slovenskega planinskega društva in postavili prvo zavetišče pod naravnim skalnim obokom. Od zavetišča smo nadaljevali pot po dolini slovenskega zvonika in nato »po brezpotju« proti Catedral Suru. Najprej smo se prebijali skozi pragozd in potem skozi grmovje, poimenovano nire. Plazeče se veje nire so se zapletale v naše nahrbtnike in nas ovirale pri iskanju smeri, nakar smo prišli na prosto, kjer nas je očaral razgled po številnih vrhovih Catedral Sura. Pot naprej je bila strma, skalnata in krušljiva.

Vendar je tudi tako divji in odmaknjen svet poln svojevrstne lepote in rastlinja. Preživijo lahko le tiste rastline, ki so se prilagodile na sušo in veliko izpostav-

Za spomin sem pred sestopom Catedral Sur še slikal

ljenost ultravijoličnim žarkom sonca. Težavnejše življenje si je zanje težko zamisliti. V tem visokogorju traja zima skoraj devet mesecev, zato imajo rastline zelo malo časa za svoj razvoj. Kakor hitro skopni sneg, se v enem samem dnevu pojavijo med gruščem drobni otoki zelenja. Med balvani, ki jih je nekoč odložil ledenik, se sneg obdrži dalj časa; v njihovi senci so rastline varne pred prehudim soncem in vetrom, pa še vlage je precej, zato ima vsaka večja skala na svoji senčni strani pravcato zeleno oazo. Žuželk, ki bi oprale cvetove, je visoko v gorah malo, zato morajo imeti rastline, ki računajo nanje, kar živahno obarvane cvetove. Stalnih izvirov vode je tam, kjer ni ledenikov, zelo malo; več je snežišč, izpod katerih poleti in jeseni odteka voda, zato okrog njih uspeva bujno in zelo raznoliko pritlikavo rastlinje. Na nekaj kvadratnih metrih rastejo skoraj vse vrste visokogorskih rastlin Patagonskih Andov. Celo tam, kjer vode ni videti, zelenje pokaže, da se pod površino grušča pretoka skromen potoček iz talečih se ostankov snežišč. Granitna pobočja namreč ne prepustijo vode, zato ostane vsa voda na površju. Drobni potočki so zato v visokem poletju značilnost pogorja Catedral Sur, od koder se stekajo v visokogorske krnice in napajajo ledeniška jezera.

Ozračje je bilo zelo čisto in za vrh se je zdelo, da je blizu, vendar smo bili po dvanajstih urah še tako oddaljeni od Catedral Sura, da smo se odločili za povratek. Ugotovili smo, da smo precenjevali pot do vrha in nazaj do zavetišča, saj si nismo predstavljali, da je tako dolga. Nismo osvojili vrha, doživeli pa smo divjino Catedral Sura, se vživljali v razmere prvopristopnikov in uživali v samoti.

Ob vzponu in vračanju nazaj je bilo več zdrsov, najbolj nevarno pa je bilo, ko se je izpod noge enega izmed sopotnikov sprožil izjemno velik kamen in skakajoče z veliko hitrostjo letel mimo glav nekaterih članov odprave, tudi Angelce, česar sem se kot njen mož zelo prestrašil. Ko smo se vračali po zelo strmi strugi hudournika, pa je na enem velikem balvanu Andreju zdrsnilo; velika sreča je bila, da je bila tedaj ob njem Angelca, ki ga je zadnji hip zadržala pred nevarnim padcem.

Vračali smo se po suhi strugi, nato ob hudourniku ter v mraku in temi še skozi pragozd do steze, ki vodi do

Laguna Tonček ob koči Refugio Frey

zavetišča Pod skalco. Ob rušenju kamenja, malih zdrsih in iskanju prehodov smo doživljali tudi nevarne trenutke, a smo se vsi zdravi in srečni vrnili. Ob ognju smo se nekoliko okrepčali, odpočili in tudi zapeli z drugimi ter nato dan zaključili s sveto mašo (ob polnoči). Za vsa doživetja dneva in varstvo smo se tako zahvalili Bogu.

Naslednje jutro smo se povzpeli po dobro shojeni poti do kočice Refugio Frey, ki stoji ob Laguni Tonček, ki je največje visokogorsko jezerce pogorja Catedral Sur. Ime je dobilo po slovenskem alpinistu Tončku Pangrcu. V visokogorskih jezerih in tudi majhnih lužah, ki jih napajajo drobni izviri kristalno čiste vode, se bohoto vodno življenje. Mnoge vrste drobnih vodnih prebivalcev so endemične, saj med posameznimi jezerci in lužami zelo dolgo ni nobene povezave.

V tem čudovitem svetu pogorja Catedral Sur in sončnem vremenu je popoldne potekalo tudi praznovanje

Pogled na 3478 m visoko goro Tronador

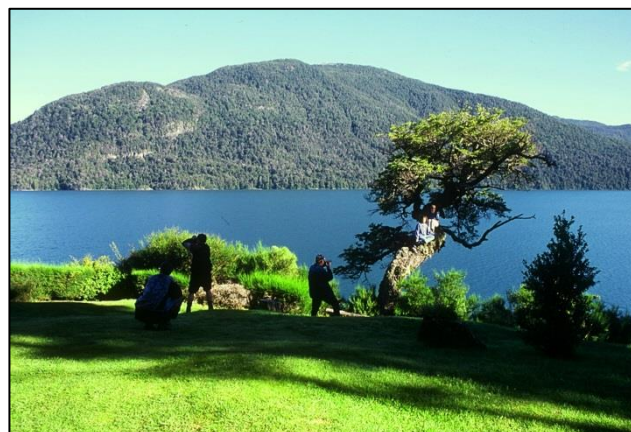
petdesete obletnice obstoja Slovenskega planinskega društva Bariloche. Na proslavi smo sodelovali številni Slovenci in tako je slovenska pesem odmevala med vrhovi.

Še pred nočjo je sledila vrnitev v dolino, ponovno skozi požgani pragozd. V duhu varovanja in obnavljanja narave so otroci s svojimi starši posadili nekaj sadik lenge, ki so jih prinesli s seboj. Gorovje narodnega parka Nahuel Huapi privablja ljudi z vsega sveta, da bi se na njem naužili lepote, se sprehajali po prostranih gozdovih, se povzpeli na vrhove, plezali in se s čolni spuščali po deročih rekah. In prav gore so bile tiste, ki so v Bariloche privabile številne Slovence.

Tako kot vse gore na svetu so tudi gore ob jezeru Nahuel Huapi nevarne in so že terjale številne smrtne žrtve. Pod prepadnimi stenami Lopeza je urejeno pokopališče, kjer počivajo žrtve teh gora ter zaslužni gorniki in andinisti. Med skromnimi nagrobniki in križi najdemo tudi slovenska imena.

Gore narodnega parka Nahuel Huapi so na poseben način tudi slovenske gore, čeprav ležijo daleč od Slovenije, na čisto drugem koncu sveta.

Tronador, 3478 m visoka gora, ki nam ni dovolil stopiti na vrh, leži pa na meji med Argentino in Čilom. Pokriva

Pot proti Tronadorju nas je vodila mimo kristalno čistega jezera Lago Maskardi

V spodnjem delu vzpona na Tronador smo se prebijali skozi gosto rastoči bambus

ga velikanski ledenik, ki je ostanek celinskega ledu iz ledene dobe. Na argentinski strani tvorijo ta ledenik trije daljši jeziki: Glaciar Alerce, Glaciar Castaño Overo in Glaciar del Manso. Med prvima dvema ledenikoma stoji v zgornji kopni zajedni na višini 2050 m Refugio (planinska kočica) Otto Meiling, med drugim in tretjim ledenikom pa pritekajo iz talečega se ledenika ogromne količine vode, ki v mogočnih slapovih padajo čez več kot 1000 m visoke prepadne stene. Tukaj izvira tudi reka Manso, ki se po številnih pritokih kot veletok izliva v Pacifik (Tihi ocean).

Prvi slovenski vzpon na Tronador, najvišjo goro na severu Patagonskih Andov, je bil opravljen 4. aprila 1950, opravila pa sta ga Janez Flere in Dinko Bertonec. Slednji je v okviru argentinske ekspedicije v Himalaji poskušal osvojiti 8107 m visok Dhaulagiri, kjer se je veliko kasneje z vzponom prek centralne stene odmevno izkazal Tomaž Humar.

Na Tronador smo se napotili drugi dan po predčasnih vrnitvi z gorovja Catedral Sur. Na pot smo odšli veseli in hkrati s tesnobo v srcu. Nekaj dni pred našim odhodom se je namreč na ledeniku Tronadorja smrtno ponesrečilo šest mladih fantov iz naveze osmih članov.

Domači planinci pred kočico Otto Meiling, v kateri smo prespali tudi mi

Kot vojaki so ob opravljanju vaje zdrsnili v razpoko (špaltno). Ledenik ima veliko nevarnih razpok, pokritih s snegom, ki tu pada zelo pogosto, zato tudi večkrat zabriše sledi možnih prehodov.

Našo skupino je vodil Boris Kambič iz naselja San Carlos de Bariloche. Na Tronador se je do zdaj povzpел sedemkrat, večkrat pa mu je vzpon preprečilo slabo vreme. Uspeh na tej gori je močno odvisen od vremena, ki je tu izredno muhasto. Najbolj pa je nevarno, če se na ledeniku pojavi megla, ki človeka zaradi neizrazite konfiguracije terena povsem zmede – dezorientira. Če se izgubiš na ledeniku, pa je to zaradi številnih s snegom pokritih razpok smrtno nevarno.

Iz naselja San Carlos de Bariloche nas je cesta vodila mimo kristalno čistega in z zelenjem obdanega jezera Lago Maskardi. Ob njem smo se za krajši čas ustavili in pozdravili Slovence, ki ob jezeru upravljajo prikupen hotel s čudovitim razgledom na jezero. Neposredno ob njem je tudi vhod v nacionalni park Tronador, kjer smo za vstop morali plačati po 4 USD na osebo. Z avtobu-

Tronador, po naše Grmovnik, se imenuje zato, ker odlomljeni kosi od ledenika grozeče grmijo čez ostenje več kot 1000 m globoko

som smo nadaljevali pot do Pampa Linde in naprej do Garganta del Diablo, od koder smo se peš odpravili v bližino mogočne stene Tronadorja, po kateri bobniijo številni slapovi talečega se ledenika; zgodi se tudi, da se nad 1000 m visoko steno odtrga kos ledenika (serak), ki grozeče zgrmi čez ostenje. Od tu tudi ime Tronador, kar v prevodu pomeni grmovnik. Ker pot na to goro ne vodi od tu, smo se vrnili do Pampa Linde, od koder smo peš zakorakali proti planinski kočici Otto Meiling. Pri tem se nam je ponudila priložnost, da del poti opravimo na konjih. Za jahanje sta se odločila le dva, medtem ko je večina dala na konje le nahrbtnike. Za hojo smo se odločili zaradi lepega vremena in želje, da ob poti od blizu spoznavamo floro in favno tega dela Andov. Občudovali smo lahko mogočna drevesa lenge in nire ter različno grmičevje, kjer je prevladoval do 4 m visok bambus, ki močno preprečuje prehodnost

čez pragozd. Ko smo se po izdelani poti povzpeli nad pragozd, se nam je razgrnil pogled na slapove in ledenik, le vrh Tronadorja se je skrival v megli. Indijanec, ki je vodil konje, na hrbtnih katerih so bili naši nahrbtniki, je zmajal z glavo in naznanil, da bo jutri vrh še manj viden. Na tem razglednem kraju se nam je približal kondor (največja ujeta Andov; razpetina njegovih peruti lahko doseže do 3,6 m) in nekajkrat dokaj nizko zaočrožil nad nami. S tega mesta smo hodili do planinske kočice Otto Meiling še dobro uro po skalovju oziroma, bolje rečeno, po strnjeni lavi in občudovali mogočen ledenik.

Otto Meiling je skromna in sorazmerno majhna planinska kočica. Pritličje je v celoti jedilnica z nekoliko pregrajeno malo kuhinjo, celotno podstrešje pa je skupno ležišče, kjer so položene pene. Odej ni, spalne vreče in vse drugo si mora vsak prinesiti s seboj. Gorniki in andinisti z različnih celin in držav smo postali prijetna družina in radovedni »zakajčki« v komunikacijah. Sredi noči je začel zavijati veter, zaslišali smo dežne kaplje,

V središču mesta San Carlos de Bariloche se mešajo različni gradbeni stili

ki so močno škrebale po strehi, tramovje pa je škripalo. V zavest se je vse bolj tihotapila misel, da nam vreme najbrž ne bo dovolilo stopiti na zeleni vrh. Močno je deževalo vse dopoldne in tudi popoldne ni bilo veliko bolje. Ko smo zapuščali varno gorsko zavetišče in se napotili v dolino, je padala celo sodra. Tudi ko se je ob vračanju nazaj od časa do časa zvedrilo, tega nismo občutili, saj je močno kapljalo od drevja, bambus pa se je na več mestih upognil nad pot, tako da smo hodili skozi »naravni tuš«. Mokri, a vseeno dobre volje, smo se v Pampa Lindi (lepa raven) zatekli v lokal, ki so ga upravljali Indijanci. Nad našo mokroto se niso pritoževali. Sledilo je čakanje na avtobus, ki bi moral priti po nas ob 20. uri. Vsake pol ure smo spraševali, ali bo res prišel po nas; domačini so nas z nasmehom tolažili in venomer ponavljali, da je naša skrb odveč. In res, ob 22.30 je vstopil v gostišče nasmejan šofer, nas prijazno povabil v mali avtobus in nas varno

Bili smo kar nekoliko presenečeni, ker so ladjico s sprednjim kljunom zapeljali kar na peščeno obalo, ležečo pod goro Kapižo

odpeljal do hotela Carantania v naselju San Carlos de Bariloche. Prijazen lastnik nam je ponudil hotelsko sušilnico, tako da nam premočena obleka ni več predstavljala težav. V mislih smo imeli že naslednji vzpon na »slovensko goro« Kapižo, v izvorniku poimenovano Cerro Capilla.

Cerro Capilla, ki so jo argentinski Slovenci poimenovali slovenska gora Kapiža, je z višino 1958 m poleg Tronadorja najznamenitejša gora v parku Nahuel Huapi. To najbolj slovensko goro v Argentini so Slovenci prvič osvojili na začetku februarja (takrat je pri nas avgust) 1951 in hkrati sklenili ustanoviti Slovensko planinsko društvo Bariloche. Leto zatem so na vrhu Kapiže postavili križ, ki je postal simbol slovenstva v Argentini. Tako je gorništvu združilo slovenske priseljence v Patagoniji in jih združuje še danes. V okviru Slovenskega planinskega društva Bariloche deluje tudi slovenska šola, ki je ime dobila po Jakobu Aljažu.

V obviseli dolini tolmunov pod vrhom Kapiže so leta 1996 postavili še slovenski bivač Slovenija z originalnim napisom Vivac Slovenia, ki so ga ob petdeseti obletnici poimenovali po pokojnem častnem predsedniku planinskega društva dr. Vojku Arku.

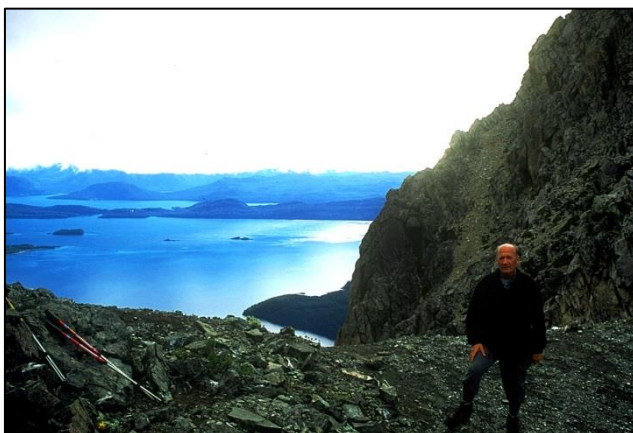
Pogled na 1958 m visoko goro Cerro Capilla, ki so jo argentinski Slovenci poimenovali slovenska gora Kapiža

Angelca (zadaj v rdečem) v družbi sopotnikov pred bivakom Slovenija, ki leži na višini okoli 1500 m

Dostop do Kapiže je mogoč samo s strani jezera Nahuel Huapi. Da bi se povzpeli na Kapižo, smo se do zaliva Bahia Lopez pripeljali z avtomobili, kjer smo se vkrcali na manjšo ladjo, ki nas je popeljala po dokaj razburkanem jezeru do vznožja Kapiže. Bili smo kar nekoliko presenečeni, ker so plavilo s sprednjim kljunom zapeljali kar na peščeno obalo, hkrati pa zadovoljni, saj smo se lahko iz ladje izkrcali neposredno na kopno.

Edina pot, ki so jo uhodili Slovenci in jo ti tudi vzdržujejo, se torej začne z izkrcanjem na zelo strmem in divjem delu gore. Kapiža, na katero je hoje približno pet ur, je takoj pokazala zobe: po gozdu je najprej ležalo ležalo polno podrtih, napol strohnelih dreves, povečini leng, kar nas je pri vzponu po izjemno strmem bregu močno oviralo. Neprijeten je bil tudi prah, ki se je ob vsakem koraku dvigal izpod čevljev, zato smo večinoma hodili razkropljeno. Prah je bil večinoma ostanek pepela od davnega izbruha vulkana. Preplezati je bilo treba tudi nevarno steno brez vsakršnih varovanj, kaj šele stopinj v skali, nato pa se po vrvi dvigneš na višino, kjer se začne ostro in nevarno drseče kamenje, pravzaprav granitne plošče, ki občas-

Po vzponu na gorski greben, nad bivakom Slovenija, se mi je odprl čudovit pogled na jezero Nahuel Huapi

no zgrmijo v dolino proti jezeru Nahuel Huapi, katerega zaliv se imenuje Brazo de la Tristeza. Potrebna je bila izredna previdnost, na kar nas je še posebej opozarjalo dejstvo, da se je prav tu hudo ponesrečil legendarni Dinko Bertonec, ki je v petdesetih letih prejšnjega stoletja osvojil vse nevarne in dotlej še neosvojene vrhe bariloških Andov; skušal je osvojiti tudi 8167 m visok vrh Daulagiri v Himalaji.

Od tu naprej smo se do bivaka Slovenija, ki stoji na višini okoli 1500 m, prebijali skozi grmičasto lengo, ki na nižji nadmorski višini predstavlja mogočno avtohtono drevesno vrsto v Andih argentinske Patagonije. Ob postavitvi bivaka Slovenija so vse gradbene dele zanj pripeljali z vojaškim helikopterjem. V bivaku lahko prenoči do dvajset ljudi.

Dolina tolmunov je prostrana dolina potočkov in malih jezerc. Je izjemno primeren in prijeten prostor za od-

Angelca nad obviselo dolino tolminov, ležečo okoli 1500 m visoko

dih. Po prihodu v ta kraj so tamkajšnji gorniki – Slovenci, tako kot je navada pri njih, zakurili ogenj in pripravili čaj za vse udeležence izleta. Večer smo preživeli ob ognju v prijetnem pogovoru in ob slovenski narodni pesmi.

Jutro je bilo nekoliko megleno, kar pa večjemu delu naše odprave ni preprečilo nadaljevanja poti proti vrhu Velike Kapiže, medtem ko sva se z Angelco odpravila proti Mali, nekaj nižji Kapiži in bližnjemu grebenu, od koder je čudovit razgled na jezero Nahuel Huapi in okoliške vrhove, zlasti na najbližje ostenje Lopeza. Po dobri uri se je megla nad dolino tolmunov razkadila in deležni smo bili lepega sončnega vremena.

V dolini tolmunov je izredno veliko raznovrstnega cvetja, zato so fotografi porabili kar precej časa, da so od tu lahko v sliki ponesli sporočilo te gorske lepote tudi drugim.

V zgodnjih popoldanskih urah smo se ob bivaku ponovno vsi zbrali, nakar smo se napatili proti vznožju do jezera. Z vso zbranostjo in previdnim korakom smo navzdol premagovali strmino, ki je bila ponekod še ne-

Petdeseto obletnico Slovenskega planinskega društva Bariloche smo slovesno praznovali z argetinskimi Slovenci v prijetnem gostišču Weiss v mestu San Carlos de Bariloche

V kulturnem programu so nastopili tudi "Vrabčki", tamkajšnji otroški pevski zbor, ki je pred nekaj leti gostoval v Slobveniji

Ob slavnostnem kosilu je za slovo je potekal tudi kulturni program ob podelitvi plaket najzaslužnejšim ob 50- obletnici Slovenskega planinskega društva Bariloche

Pred odhodom v Slovenijo smo se za spomin slikali pred kipom zmage v Buenos Airesu

varnejša kot ob vzpenjanju navzgor. Na najzahtevnejšem mestu so skozi strmo skalnato pečino bolj izurjeni priskočili na pomoč tistim, ki nevarnega spusta s težkimi nahrbtniki niso zmogli.

Utrujeni, vendar veseli, da smo se s te zahtevne gore vsi srečno vrnili, smo se v jezeru še umili in ob obujanju spominov počakali na ladjo, ki je priplula do nas v dogovorjenem času. Samota in popolna odrezanost od civiliziranega sveta sta nas navdajali z mirom, čeprav so visoki valovi razburkanega jezera nevarno premetavali ladjo sem in tja.

Slovesnost ob petdeseti obletnici Slovenskega planinskega društva Bariloche in vrnitev v domovino

Naslednjega dne smo se z argentinskimi Slovenci srečali najprej pri maši v cerkvi Maria Auxiliadora v naselju San Carlos de Bariloche, nato pa še v gostišču Weiss, kjer je ob slavnostnem kosilu za slovo potekal tudi kulturni program ob podelitvi plaket najzaslužnejšim ob petdeseti obletnici Slovenskega planinskega društva Bariloche. Nastopili so tudi »Vrabčki«, tamkajšnji

otroški pevski zbor, ki je pred kratkim uspešno gostoval v Sloveniji.

Ob vračanju v domovino smo se ustavili v Buenos Airesu, kjer smo obiskali Slovenski dom in spoznali tamkajšnje Slovence. Spoznali smo tudi tamkajšnje nočno življenje, ki je v primerjavi z Ljubljano povsem drugačno. Na ulicah je bilo pozno v noč polno ljudi, mladih in starih. Tudi v restavracijah je bil pravi živžav.

Polni vtisov smo se naslednji dan vkrcali na letalo, ki je po več kot trinajsturni vožnji pristalo v Milanu v Italiji. Tam smo se po krajšem čakanju vkrcali v drugo letalo, ki nas je prepeljalo do letališča v Benetkah. Kmalu po pristanku smo vstopili v kombi, ki nas je utrujene od dolge poti odpeljal nazaj v Slovenijo.

Spomin na Argentino na letališču v Buenos Airesu